

GASILEC

GLASILO „JUGOSLOVANSKE GASILSKE ZVEZE LJUBLJANA“.

V Ljubljani, dne 10. decembra 1927.

Vesti starešinstva.

1.

Odborova seja.

Odbor Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana ima v četrtek, dne 29. decembra 1927 ob 1/211. uri dopoldne v Ljubljani, v »Mestnem domu« svojo sejo.

Dnevni red:

1. Izvršitev sklepov skupščine.
2. Razpis podpor iz podpornega sklada.
3. Določitev kraja in dneva prihodnji skupščini.
4. Razdelitev podpor iz 2% gasilskega sklada.
5. Rešitev došlih vlog.
6. Raznoterosti.

2.

Odlikovanje gasilcev.

Gasilska odlikovanja, o katerih smo poročali v »Gasilcu« z dne 7. novembra 1927, šte. 5, so došla obema velikima županoma. Velika župana sta poslala odlikovanja pristojnim sreskim poglavarjem, da jih na slovesen način izroče odlikovancem proti podpisu reverza in plačilu takse. Vsa gasilna društva, kojih člani so odlikovani, pozivamo, da pouče odlikovance o pomenu Najvišjega odlikovanja, za katero se je zavzela zveza, in da preprečijo morebitno odklonitev odlikovanja ali odklonitev predpisane takse. Če bi se našel gasilec, da takse iz kakršnegakoli razloga sam res ne more plačati, naj jo plača društvo, kar društva gotovo ne bo uničilo.

3.

Članarina za leto 1927./1928.

Članarina za vsakega rednega člana po sklepu skupščine JGZ za poslovno leto 1927./1928., t. j. od 1. junija 1927 do 31. maja 1928, znaša po 2 Din.

Članarino plača vsako društvo iz svoje društvene blagajne za vse svoje redne člane naravnost JGZ in ta razdeli vplačano članarino tako, da pripade polovica iste JGZ, dve tretjini druge polovice posamezni župi in ena tretjina druge polovice JVS. Članarina mora biti po členu 7., točka 2. zveznih pravil vplačana najkasneje do 1. decembra vsakega leta. Zategadelj smo med letom rzposlali vsem župnim vodstvom potrebno število čekovnih položnic, da jih razdele med svoja društva in jih opozore, da pravočasno vplačajo članarino.

Društva, ki do danes še niso odposlala članarine za tekoče poslovno leto 1927./1928. opozarjamo, da jo nemudoma odpošljejo, ker bi se jih sicer po členu 7., točka 3. zveznih pravil ne moglo upoštevati pri razdelitvi podpor.

Koncem novembra je na članarini zaostankov še v 27 G. Ž. 67 društev. Za tiskovine dolguje 21 društev nad 700 Din. Vmes je dokaj takih naročnikov, ki na ponovne opomine sploh ne odgovore. Da ne bomo zapravljali poštlin, je dolžnost vsakega, poravnati terjatev ter točno

Cene enkratnim oglasom.

Cela stran	300 Din,
1/2 strani	150 Din,
1/4 strani	80 Din,
1/8 strani	40 Din,
1/16 strani	20 Din.

dopisovanje, brez katerega si ne moremo misliti poslovanja sploh. Zamudniki, zdramite se! Medsebojna korespondenca bodi vljudna, stvarna in dostojna!

4.

Podpore iz 2% sklada.

Oba velika župana za ljubljansko in mariborsko oblast med letom nabrani 2% gasilski sklad, kakor vsako leto, tudi to pot razdelita začetkom prihodnjega leta. Tega sklada se je nabralo toliko, da odpade na vsako gasilno društvo približno 400 Din v ljubljanski in 600 Din v mariborski oblasti, primeren znesek pa tudi župnim vodstvom in JGZ.

Pozvali smo vsa župna vodstva, da nam stavijo predloge za svoja društva, upoštevajoč razpoložljiva sredstva in pa potrebe svojih društev.

Vsa župna vodstva znova vabimo, da nam pravčasno vpošljejo svoje predloge in pa manjkajoče popisnice svojih društev, ker bi se zakasnelih vlog nikakor ne moglo več upoštevati in jih naknadno predlagati velikima županoma v rešitev, potem ko bi JGZ že vložila svoj skupni predlog glede razdelitve podpor.

5.

Gasilske potrebščine.

Gasilno društvo v Slov. Bistrici prodaja nov, lep brek, posebno pripravljen za gasilna društva. Brek je izdelan za 8—10 oseb. Cena ugodna. Več pove prodajalec.

V Zgornji Šiški šte. 125 pri Mihi Kavčiču je naprodaj skoraj popolnoma nova dvokolna brizgalnica. Več pove prodajalec.

Poročilo tehničnega odseka

na skupščini JGZ dne 17. julija 1927.

1. Delovanje posameznih gasilnih društev in posameznih gasilskih žup, ki so združene v JGZ, je bilo v preteklem letu v splošnem zadovoljivo, vendar pa se je semtertja opazilo, da nekateri gasilski dostojanstveniki in voditelji gasilskih čet še danes ne znajo predpisanih povelj, kar na zunaj, zlasti na tiste, ki poznajo povelja, napravlja mučen vtis.

Dogaja se tudi, da pri gasilskih vajah in drugih gasilskih nastopih slišimo znamenja (signale), ki niso predpisani in jih po večini nikdo ne pozna.

Če bi ne imeli svoje »Gasilske knjižnice«, ki vsebuje zadosi gradiva za potrebni pouk, bi se temu ne čudili, tako pa bi se bil doslej že vsak načelnik, odnosno vsak dostojanstvenik lahko privadil enotnemu in predpisanemu poveljevanju, vsak trobentač pa predpisanim signalom.

2. Kar se tiče enotnosti kroja smo veliko dosegli, vendar pa se pojavljajo pri gasilskih nastopih še vedno gasilci, ki nimajo predpisanega kroja, predpisane čepice in predpisane oprave; pojavljajo se tudi, sicer redkokje, še vedno meči in sablje in pa rdeči žimnati

čopi na trobentaških čeladah. Po osmih letih organizacije bi pač že lahko izginila vsaka razlika od predpisanega kroja in predpisane oprave.

3. Pri nakupu gasilske oprave, zlasti pri nakupu brizgalnic in cevi gasilna društva rada gredo na lim sladkim besedam različnih agentov ali drugih koristolovcev, potem pa, ko so obsedela, kličejo zvezo na pomoč. Poznamo slučaj, da je društvo kupilo na zunaj sicer lepo brizgalnico, ki pa ni za rabo, nima toliko pritiska, da bi vrgla vodo do prvega nadstropja. Pri ceveh je ista. Poznamo zopet društvo, ki je kupilo nove cevi in cevi niso vzdržale pritiska navadne ročne brizgalnice, lilo je iz njih, kakor iz cedila.

4. Pri nekaterih gasilnih društvih so še vedno v rabi spojke različnih velikosti, akoravno je za gasilna društva združena v JGZ predpisana Metzova spojka št. 6.

5. Mimohode (défilé) nekatera gasilna društva napak tolmačijo in izvajajo; izvajajo jih pred civilnimi dostojanstveniki, pred kumicami, pred odlikovanci, pred prapori itd. Vežbovnik, 1. zvezek, stran 100, glede mimohodov izrecno pravi: »Mimohode prirejamo le najvišjim prisotnim gasilskim dostojanstvenikom in kvečjemu obenem tudi visokim civilnim ali vojaškim dostojanstvenikom, ki so kot gostje povabljeni k prireditvi.« t. j. mimohodu. Izjemo delamo le pri kralju ali kraljevem zastopniku, ki je prisoten pri prireditvi. Defilujočim gasilskim četam odzdravlja le najvišji gasilski dostojanstvenik, ne pa tudi njegovo spremstvo. Najvišje dostojanstvo imajo člani zveznega starešinstva, če teh ni, člani župnega starešinstva, in če tudi teh ni, društveni dostojanstveniki — v vseh skupinah pa po vrsti od zgoraj dol.

6. Različni agentje po mestih in po deželi izkazujejo različne mokre in suhe ročne gasilnike, ki so po večini dvomljive vrednosti, na to pa od gasilnih društev zahtevajo izpričevalo o prvovrstnosti in nepogrešljivosti aparata. Ker taka izpričevala marsikaterega zapeljejo v zmoto in škodo, je neobhodno potrebno, da izpričeval ne izdajajo društva in župe, temveč le zveza po svojem tehničnem odseku.

Tehnični odsek zategadelj današnji skupščini predlaga:

a) Do prihodnje skupščine naj se v Ljubljano skliče enodnevni tečaj za župne načelnike, odnosno župne vaditelje. Vsaka župa pa je dolžna poslati na ta tečaj enega ali kvečjemu dva župna dostojanstvenika.

Tehnični odsek JGZ pa vsem župam nujno priporoča, da priredijo letno vsaj eno skupno župno vajo. Če pa so župe velike in preobsežne, naj se razdelijo v skupine in naj se vrše vaje po skupinah, vsaj pa ena v letu. Pri teh vajah naj se po možnosti vrši tudi redovna vaja, ako pa ni časa za redovno vajo, naj se priredi posebna redovna vaja.

b) Za trobentače naj se priredi v župi za vsako leto najmanj enodnevni tečaj. Nepotrebno trobentanje po cestah, posebno pa po vlakih, naj župna načelstva in načelniki gasilnih društev odločno prepovedujejo. Kadar pa se trobi, naj se trobi vedno le gasilska koračnica, ki je predpisana z vežbovnikom.

c) Župnim načelnikom se naroča, da povsod in pri vsaki priliki polagajo posebno pozornost na enotnost kroja, ker je gasilstvu oblastno dovoljeno nositi le tak kroj, ki je izdelan po predpisih JGZ.

č) Društva, ki si nabavijo novo brizgalnico (ročno, motorno ali avtomobilno) ali cevi in spojke, naj poizvedo za strokovno mnenje zveze. V kupne pogodbe je vselej sprejeti pogoj, da mora biti brizgalnica pri prevzemu v tovarni ali pa kjersibodi po strokovnjakih preizkušena. Isto velja za cevi in spojke.

d) Tehnični odsek priporoča vsem župam in društvom, z ozirom na visoke nabavne cene gasilskih cevi, naj pazijo na cevi in naj jih ne kvarijo po nepotrebem, da imajo pri požarih na uporabo rabljiv in dober cevni material. Za mokre vaje naj se uporabljajo vedno le naj-

slabejše cevi, ki naj bodo vedno ločene od dobrih cevi. Po vsakem požaru in po vsaki vaji se morajo cevi temeljito izprati. Ne zadostuje, da se cev pomoči v vodo, treba jo je z zato primernimi krtačami dobro očistiti blata, peska in druge nesnage. Cevi se nikdar ne smejo naviti na vijak ali v zvitek, dokler niso popolnoma suhe.

Pri prihodnjem vaditeljskem tečaju se bode pokazal enostaven, pa dober način krpanja cevi z nitkami.

e) Župe in društva naj gledajo na to, da se povsod spojke nadomeste z Metzovimi spojkami št. 6, kjer pa to sedaj iz kakršnegakoli razloga še ni mogoče, naj se nabavijo vsaj prehodniki na Metzovo spojko.

f) Mimohode je omejiti in prirejati edino le prisotnim najvišjim gasilskim dostojanstvenikom.

g) Izpričevala o ročnih gasilnikih in o drugi gasilni pripravi sme izdajati le zveza po svojem tehničnem odseku. Vsa druga izpričevala so za organizirano gasilstvo neveljavna.

Predlogi so bili soglasno sprejeti in jih je smatrati za navodilo v zmislu člena 3., odstavek 2., lit. h, zveznih pravil.

Razvoj gasilstva.

(Fran Barlé.)

(Nadaljevanje.)

Vse te brizgalnice so imele sicer sukalne iztočne cevi, nobena pa ni imela vetrnika ali konopnih sesalnih in iztočnih cevi.

Neprecenljive vrednosti za gašenje je izumitev omenjenega Jana Heydena. Ta je namreč l. 1672. izumil gasilske cevi in vetrnik. S tem je bila brizgalnica skoraj popolna, le sesalne priprave še niso poznali, toda brizgalnica je bila porabna za gašenje požarov. Heyden je torej že pred 250 leti spoznal, da gibljive ali sukalne iztočne cevi za uspešno gašenje niso porabne in da jih cevi iz jadrovine ali usnja daleč prekašajo. Z upeljavo cevi iz jadrovine, usnja in pozneje iz konoplje je sukalna iztočna cev, ki je bila iz brona, med ali železa, izgubila svojo veljavo, vendar pa se je ohranila v nekaterih krajih še celih 200 let. Še dandanes najdemo tu ali tam brizgalnice s sukalno iztočno cevjo, a te niso več za rabo, temveč so le starinske vrednosti.

Heyden je spočetka rabil cevi iz jadrovine, kasneje so prišle v rabo šivane ali pa zakovane usnjene cevi, toda zakovane cevi so kmalu izpodrinile šivane cevi. Kdo je izumil konopne cevi brez šiva, ni znano, pač pa vemo, da so bile v rabi že l. 1720. Prve konopne cevi so bile sicer dokaj površen izdelek, toda radi svoje nizke cene, svoje lahkosti in priročnosti, kakor tudi radi lahkega vzdržavanja so v kratkem izpodrinile usnjate cevi. L. 1847. je izumil Hanoverčan Beuringer z gumijem preparirane konopne cevi, ki pa so se do danes znatno izboljšale.

Sesalo in sesalne cevi so eden izmed največjih napredkov brizgalnice in tudi to je dosegel Holanec Jan Heyden. Heyden je pričvrstil na sesalno grlo brizgalnice cev, katero je potegnil do vode. Na koncu cevi je bila pritrjena lijasta vreča iz močnega platna in v to vrečo ali ta lij je bilo treba vlivati vodo. Seveda sta bila lij in cev naložena na kozo, da je bila cev nagnjena proti brizgalnici. To pripravo pa je bilo mogoče rabiti le na ravnem svetu ali pa navzdol, navzgor pa je ni bilo mogoče uporabljati, tu je bilo vodo treba donášati ali pa dodajati z drugo brizgalnico.

Izumivši sesalne in iztočne cevi je Heyden trdil z vso resnostjo, da se ni treba več bati požarov, da so vse dotlejšnje priprave kot lestve, kljuke, konopci itd. postale nepotrebne.

Od Heydena do srede devetnajstega stoletja ni bilo bistvenih izpremen, tu pa opazamo velik napredek: izboljšanje brizgalnic, trpežnejšo in lepšo izdelavo in pa začetek gasilnih društev. Z drugo polovico 19. stoletja se pričena pravzaprav moderna doba gašenja in gasilstva.

Moderna doba.

Velikanski požari, ki so se pojavljali do srede devetnajstega stoletja in čestokrat uničevali cela mesta, so drastično pokazali, da se premalo skrbi za varnost pred ognjem. To je dalo povod, da so se jela ustanovljati organizirana gasilna društva in pa poklicno gasilstvo.

Prvo prostovoljno gasilno društvo se je ustanovilo l. 1851. v Reichstadtu na Češkem, če izvememo tovarniško gasilstvo v Schwazu na Tirolskem (1831).

Spočetka so temu zgledu sledila polagoma druga mesta in vedno hitreje je rastlo število gasilnih društev. Dandanes imamo že skoraj v vsaki večji vasi prostovoljno gasilstvo, v tovarnah in po rudnikih dolžnostno in po večjih mestih poklicno gasilstvo. Sama Slovenija jih ima 600 z nad 20.000 organiziranimi gasilci.

Ob začetku prostovoljnih gasilnih društev je bilo gasilno orodje povsod pomanjkljivo in klavarno. Po mestih in vaseh so na različnih krajih visele težke gasilske lestve s podpiralnimi drogovi, večji in manjši požarni mački ali kavliji, pri vodnjakih pa je bila postavljena večja posoda, odkoder so s posodo nosili vodo v brizgalnice.

Te so bile težke in stare škatle, po večini še vedno s sukalno iztočno cevjo. Te cevi so se okoli l. 1870. jele odpravljati, vendar pa so se v nekaterih krajih ohranile do današnjega dne.

Z ustanavljanjem gasilnih društev so se pričele boljše gasilske priprave, kajti v gasilske vrste so vstopali tudi razumnejši ljudje, ponosni, da so mogli uveljaviti svoje sposobnosti in spretnosti. Delali so na to, da so se poenostavile brizgalnice, lestve in drugo orodje, češ, le z dobrim orodjem je mogoče uspešno delovati.

Predvsem se je veliko gledalo na to, da se izenostavi ročna brizgalnica. Težke brizgalnice so nadomestili z lažjimi in pripravnejšimi, toda navzlic temu se je pokazalo pri večjih požarih, zlasti po mestih, da je za uspešno delo treba veliko ljudi. Od brizgalnic so se zahtevali vedno večji in večji učinki, teh pa s človeškimi močmi ni bilo mogoče doseči, zato so jeli izrabljati parno moč.

Parne brizgalnice so Angleži izumili že l. 1829., v Avstriji so prišle do veljave l. 1867., v Nemčiji pa l. 1876.

Parne brizgalnice so vrgle na minuto po 1500 do 4000 l vode in ta množina se je lahko razdelila na več cevi, tako da je parna brizgalnica lahko delovala hkrati na 4 in tudi na 6 cevi. Manjše brizgalnice so imele po eden ali dva valja, večje pa po dva ali tri.

Parne brizgalnice so potemtakem potrebovale velike množine vode in so bile zategadelj za uspešno uporabo le tam, kjer je bilo dovolj tekočine na razpolago, n. pr. pri rekah in potokih ali pa tudi pri dobrih vodovodih. Toda parne brizgalnice se niso mogle tako udomačiti, kakor se je prvotno upalo, to pa zato, ker so bile drage in ker podeželske občine in prostovoljna gasilna društva niso imela zadosti denarja.

Parne brizgalnice pa so sčasoma pokazale velik nedostatek, zlasti pri kurjavi, kajti pri najboljšem primeru je trajalo 20 do 25 minut, preden so dobile toliko pare, da so mogle pognati brizgalnico.

To je dalo povod, da so gasilski tehniki jeli premišljati, kako bi se mogel odpraviti ta nedostatek, in izumili so pripravo z ogljikovo kislino. Pritisk ogljikove kisline je deloval takoj in vsaj deloma dotle, da je dobila brizgalnica dovolj pare. Ali vsi ti poskusi se niso obnesli, bogsgavedi kako. Sila ogljikove kisline je bila omejena na količino pripeljane vode (500 do 800 l) in na množino ogljikove kisline, ki je delovala kvečjemu pet, šest minut.

Nekatere tovarne, kakor Knaust na Dunaju in Magirus v Ulmu so moč ogljikove kisline rabile ne le za brizgalnice, temveč tudi za mehanične raztezalne lestve.

Dunajsko gasilstvo je l. 1901. naročilo v Knaustovi tovarni gasilno orodje s plinsko brizgalnico spojeno z mehanično sukalno lestvijo. Orodje ni bilo napačno in služilo je leta in leta povoljno svojemu namenu.

Pa tudi na drug način so porabljali plinske brizgalnice, in sicer kombinirane z ročno brizgalnico, pa tudi s parno brizgalnico, če je imela manjši iztočni gobčnik. Kombinirano brizgalnico je bilo mogoče rabiti na štiri na-

čine, in sicer 1. kot brizgalnico z ogljikovo kislino neposredno iz kotla brizgalnice; 2. s spojitvijo hidranta s kotlom in s pomnožitvijo pritiska z ogljikovo kislino; 3. s spojitvijo hidranta s kotlom in s pomnožitvijo pritiska z ročno gonjo brizgalnice; 4. s spojitvijo hidranta s kotlom z zadostnim pritiskom in brez kakršnekoli pomnožitve.

Vedno večja in večja uporaba elektrike je dala povod napravi motorne brizgalnice z električnim pogonom. Električne motorne brizgalnice so imele po 6—12 HP, so metale po 300 do 800 l vode na minuto in curek vode je dosegal, kakršen je pač bil iztočni gobčnik, 28 do 45 m višine. Električni tok so dajale akumulatorske baterije, katere je bilo treba voziti s seboj, ali pa kabel, katerega je bilo, kakor cevi, voziti s seboj in spojit z mestnim električnim omrežjem, kakor spajamo cevi s hidrantom. L. 1903. so v Nemčiji, še prej pa v Ameriki, izumili avtomobilno parno brizgalnico, ki je s svojo paro prevažala brizgalnico iz kraja v kraj in dosegala po 25 kilometrov na uro, na gorišču pa je gonila brizgalnico.

Vse te gasilnice so ponekod še danes v rabi, vobče pa so se parne kakor tudi električne brizgalnice umaknile bencinskim motornim brizgalnicam, ki so sedaj najmodernejša gasila.

Prvo bencinsko motorno brizgalnico v bivši Avstriji je izumila tovarna Rosenbauerjeva v Linzu l. 1909., ki je še danes pri železniškem gasilstvu v Linzu v rabi in je tekla že na stotine in stotine ur v največjo zadovoljnost. Med takratnimi in današnjimi bencinskimi motornimi brizgalnicami pa je velika razlika. Prvotna bencinska motorna brizgalnica, ki je dajala pri 8 atmosferah 600 l vode, je tehtala 3000 kilogramov, današnja pa, ki daje pri istem pritisku isto množino vode, tehta le 800 kg. Razvoj bencinskih motornih brizgalnic je danes na vrhuncu. Za vsak kraj, naj bo lahko ali težko dostopen, bodisi v hribih ali v dolini, moreš dobiti kraju in razmeram primerno bencinsko brizgalnico.

Pri vseh najmodernejših brizgalnicah se največja važnost polaga na to, da so čim lažje, da imajo velik učinek, da so zanesljive in priročne.

Vse bencinske motorne brizgalnice imajo za gonilni stroj avtomobilne motorje posebne vrste, ki so glede vztrajnosti ponovno preizkušeni in popolnoma zanesljivi.

Črpalke so iz fosfornega bronza in jim ne škoduje niti morska voda, niti voda z različnimi kisljinami. Med batnimi in odsrednimi ali centrifugalnimi motornimi brizgalnicami se še vedno bje boj, toda zmaga se obrača na odsredno (sredobežno) brizgalnico.

Bencinske motorne brizgalnice so izdelane za različne kraje in se torej po velikosti in teži kakor tudi po moči in učinku dokaj razlikujejo. Dvokolne in četverokolne motorne brizgalnice dajo po 300 do 1000 l vode v minuti pri pritisku 5 do 10 atmosfer ter imajo po 7 do 32 HP (konjskih sil) in 32 do 55 m visok curek.

Vse te brizgalnice so ali za prenašanje na rokah, za samotežno vožnjo, za priklopo na voz oziroma avtomobil, ali pa je četverkolna motorna brizgalnica zase.

Avtomotorke ali avtomobilnice dajo po 600 do 1500 l vode v minuti pri pritisku od 6 do 15 atmosfer ter imajo po 22 do 55 HP in 42 do 60 m visok curek pri eni cevi, pri več ceveh seveda razmeroma manj.

Pri teh brizgalnicah stroj, ki goni avtomobil po cesti, poganja tudi brizgalnico na gorišču. Motor in brizgalnica tvorita nekak skupek ali agregat, kakor se tehnično imenuje.

Najbolj razširjene in tudi že deloma udomačene so:

a) Mala motorna brizgalnica. To je nosni agregat in se rabi zlasti v hribovitih krajih. Agregat lahko nalagamo na vsako četverokolno ročno brizgalnico, na sani, na potni avtomobil itd.

Kot dvokolna brizgalnica je zlasti prikladna za gasilna društva v majhnih krajih, za večja posestva in za tovarne.

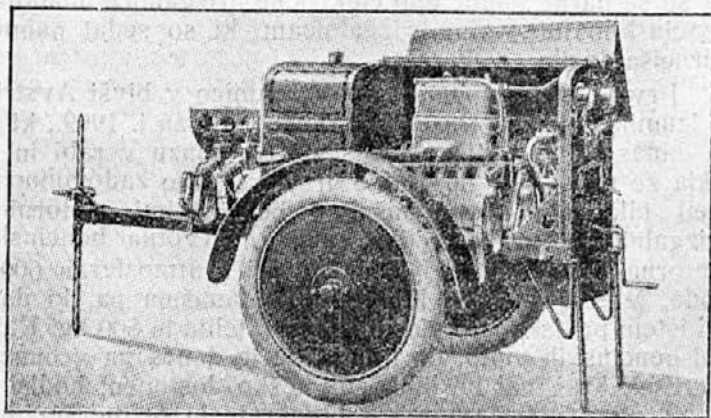
b) Motornokolesna brizgalnica. Brizgalnica je motorno kolo s priklopo; na priklopo je naložena mala motorna brizgalnica. Vse skupaj tvori malo

avtomobilno brizgalnico, ki more vzeti s seboj 3 gasilce in 100 m cevi.

c) Lahka motorna brizgalnica. Ta se kot prenosni agregat naklada na tovorni avtomobil, na voz, na sani ali na čoln. Kot dvokolna brizgalnica je na lesenih kolesih za samotežno prevažanje, z gumastim platiščem in krogličnim tekom se pa rabi kot priklopa na avtomobil.

Četverokolna motorna brizgalnica s šestimi sedeži in s snemalnim agregatom je vzorno gasilno orodje za gorska gasilna društva. Na gorišču se raz voz odloženi agregat lahko nese do vode.

č) Dvokolna motorna brizgalnica za samotežno vožnjo. Ta motorna brizgalnica je primerna zlasti za tovarniško gasilstvo in pa za gasilna društva, ki nimajo preobširnega področja. Ako dodamo brizgalnici še sprednji voz z šestimi sedeži, imamo četverokolno brizgalnico za konjsko vprego. Tudi brizgalnici sami, brez sprednjega voza, moremo dodati ojnice za enega konja, ali pa oje za dvojno vprego.

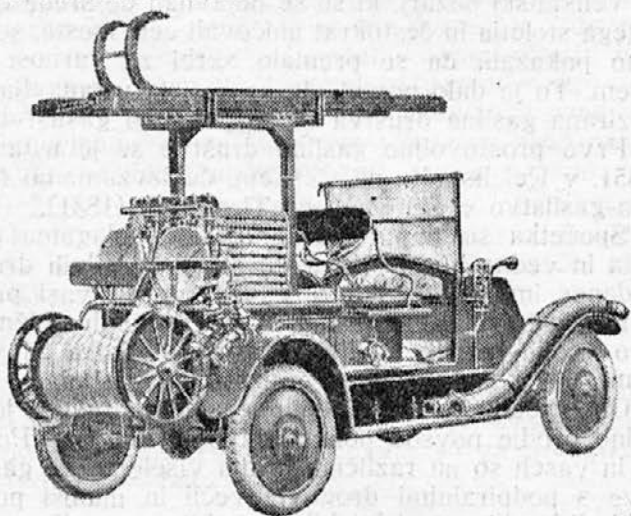
Dvokolna priklopna motorna brizgalnica.

d) Dvokolna priklopna motorna brizgalnica. Te brizgalnice radi svoje vsestranske uporabe vzbujajo posebno pozornost. Brizgalnice imajo kroglični tek, gumasto platišče ali pa pnevmatike ter so od vseh strani opažene s pločevino in zavarovane proti prahu in blatu. Opaž je lično izdelan. Brizgalnica je lahka, da jo moreta dva gasilca v ravnini peljati v teku, in dovedljiva na vsak tudi težko dostopen kraj. Brizgalnica se more priklopiti na poseben sprednji voz, ali pa tudi na vsak orodni voz, lahko pa se pripne tudi na katerikoli tovorni ali pa orodni avtomobil, ker je izdelana za avtomobilsko hitrost. Združitev orodnega avtomobila s priklopno motorno brizgalnico ima to prednost, da se na gorišče lahko vozi z vso brzino avtomobila, na gorišču pa brizgalnica raztakne od avtomobila in lahko postavi na vsak tudi težje pristopen kraj.

e) Četverokolna motorna brizgalnica za konjsko vprego. Za podeželska gasilna društva, kjer je zadostno skrbjeno za konjsko vprego, je ta brizgalnica najprikladnejša. Četverokolna motorna brizgalnica ima prostora za 6 do 8 mož in pa za zadostno dolžino cevi. Nekatere teh brizgalnic imajo prostor tudi za lažjo raztezalno lestvo, vzad pa se lahko priklopi navijak s cevmi.

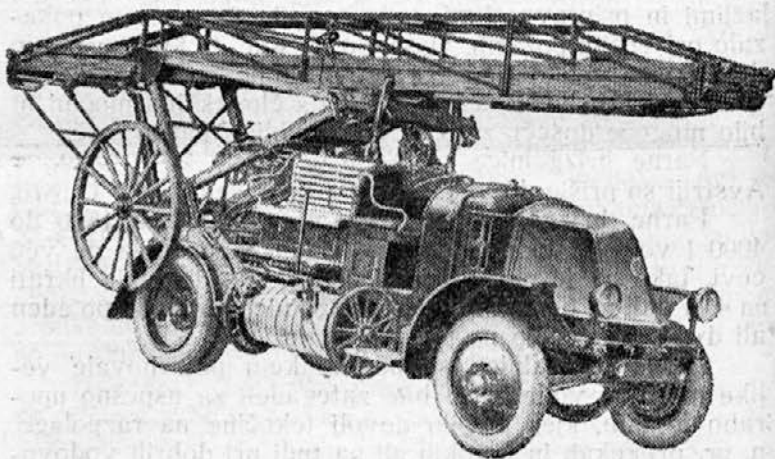
f) Avtomotorka ali avtomobilna brizgalnica. Prvotne avtomotorke so bile težke, namenjene le mestom in večjim krajem, kjer so ravne in trde ceste in dostop do vode ni otežkočen. V najnovejšem času pa so prišle v rabo tudi lažje avtomotorke, ki so porabne tudi pri podeželskih gasilnih družtvih. Avtomotorke se avtomobili, ki imajo na vsaki strani po šest, ven obrnjenih sedežev, spred pa sedež za poveljnika in šoferja. Brizgalnica je montirana na sprednjem ali pa zadnjem koncu avtomobila, v najnovejšem času pa tudi sredi avtomobila. Kateri kraj na avtomobilu je za brizgalnico najpripravnejši, o tem še ni odločitve, to nam pokaže bodočnost. Avtomotorke žene na gorišču isti motor, ki premika na cesti avtomobil, opremljene pa so z lestvami, cevmi,

drčami, vrečami, lovniciami itd., ali pa tudi samo s sesalnimi in iztočnimi cevmi.

Automotorka ali avtomobilna brizgalnica.

K najmodernejšemu gasilnemu orodju prištevamo tudi avtomobilno raztezalno in sukalno lestvo. Do 20, 25 in tudi 30 metrov dolga mehanična lestva je ustromljena na tovorni avtomobil, ki ima sesedena ali skrajšana in vodoravno na avtomobil naložena šest do osem sedežev pod lestvo. Lestvo dviga, razteguje, suče na vse strani in skrajšuje motor, ki žene tudi avtomobil na cesti. Lestva je vzorno delo in vrhunec moderne tehnike. En sam gasilec (šofer) privede 30 m dolgo lestvo na gorišče, sam jo dviga in razteza, sam suče po potrebi in sam zopet skrajšuje in polaga na avtomobil, in vse to v par sekundah.

Avtomobilna raztezalna in sukalna lestva.

Čeprav pa motorne brizgalnice in avtomotorke vedno bolj prodirajo v svet, so pridržale ročne brizgalnice od navadne berglovke pa do četverokolne ročne brizgalnice še vedno svojo častitljivo vrednost. Tudi te vrste brizgalnice iz novejša dobe so izdelane po najmodernejših zakonih v različnih oblikah in različnih velikostih.

Ročne brizgalnice dajo po svoji velikosti 140 do 310 litrov vode v minuti ter dosegajo 28 do 35 m visoke curke. Za pogon brizgalnice je potrebno 6 do 14 mož. Brizgalnice so izdelane na dva valja s premerom 80 do 120 mm.

Če bi se gasilec Heyden po 254. letih vrnil in si ogledal naše gasilno orodje in gasilske organizacije, bi bolj upravičeno vzkliknil nego l. 1672., da se ni treba več bati požarov.

Društvene in župne vesti.

Gasilska župa Kranjska je imela v nedeljo dne 16. oktobra t. l. ob 14. uri v Kranju, in sicer v spodnjem Savskem predmestju veliko župno vajo. Vaje so se z orodjem ali brez orodja, v večjem ali manjšem številu strogo po supoziciji — udeležila vsa v župi združena gasilna dru-

štva. Gasilska župa Kranjska je s to vajo pokazala javnosti uspehe in napredke svojega dveletnega podrobnega dela in priznati moramo, da je napredek očividni in zadovoljiv v vsakem oziru.

Raznoterosti.

»Samopomoč« šteje dne 1. decembra t. l. 4072 članov. Vpisalo se je 4618, umrlo je 22, izstopilo 524 članov. Od teh je večina takih, ki so bili mnenja, da bo z enkratno pristopnino in s petimi posmrtnimi doneski vse opravljeno za dolgo vrsto let, a nekaterim nedostaja potrebnih sredstev. — Mnogo društev že ima poseben sklad za zbiranje posmrtnin, da jih lažje zmorejo, kar se priporoča vsem članom. — Umrljivost je naravnost nizka, le povprečno po trije slučaji na mesec, kar letno ne doseže niti 1%. — Za 16.—25. posmrtnino je v zaostanku od 72 društev 1171 članov z Din 11.710, okroglo četrtina. Povrnitev poštnih in čekovnih stroškov za dvakrat razposlane položnice ne doseže niti tretjine izdatkov.

Po 1. izkazu v 4. številu »Gasilca« so umrli tovariši:

13. Čuš Franc (57 l.), 27. VII., Dornava . . .	Din 4247
14. Hočevnar Josip (34 l.), 12. IX., Vel. Lašče . . .	« 4086
15. Mulec Jakob (59 l.), 23. IX., Unec . . .	« 4136
16. Čampa Karel (45 l.), 27. IX., Zamostec . . .	« 4104
17. Benedek Jurij (68 l.), 5. X., Laško . . .	« 4145
18. Koritnik Franc (38 l.), 21. X., Krško . . .	« 4136
19. Plemenitaš Martin (57 l.), 24. X., Ratan. vas . . .	« 4136
20. Ahačič Ivan, (62 l.), 13. XI. Tržič . . .	« 4094
21. Volovšek Franc (66 l.), 18. XI., Gornji grad . . .	« 4096
22. Bozovičar Franc (22 l.), 24. XI., Stara Loka . . .	« 4082

Din 41.262

prištevši prvih 12 slučajev « 48.911

torej za 22 posmrtnin je izplačanih Din 90.173

Pri nekoliko večjem zanimanju za blagodatno ustanovo bi bilo danes že lahko nad 8000 članov. Torej kvišku s številom članstva!

Točna in solidna izvršba!

Najnižje cene!

Edino le po predpisu J. G. Z.

Tovariši gasilci!

Preden se odločite za nakup kateregakoli orodja odnosno oprave, se obrnite na spodnji naslov, kjer dobite popolnoma vse gasilske potrebščine, predpisane po starešinstvu J. G. Z.

Naslednji predmeti so stalno v zalogi: Prima češke in avstrijske konopne cevi do zajamčeno najvišjega pritiska, rdeče gumirane cevi, sesalne cevi, normalne in patentne spojke, ročniki, čepice, naramke, piščalke, rogovi, razni odznaki, krpe za cevi, vse poslovne knjige, razglednice, zastavice, diplome i. t. d.

Kupujem in prodajam novo ter rabljeno orodje, brizgalnice itd. Ako rabite kakršnokoli pojasnilo glede gasilskih potrebščin, se obrnite edino le na naslov

HERMAN ZUPAN
KNJIGOVEZ

LJUBLJANA, GAJEVA ULICA 2

(ZA PALAČO LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE)

Specijalna tovarna brizgalnic, hidroforov, sesalk, lestev, cevi in oprave za gasilce, ekstinkterjev, avtomobilnih, motornih brizgalnic

R. A. Smekal

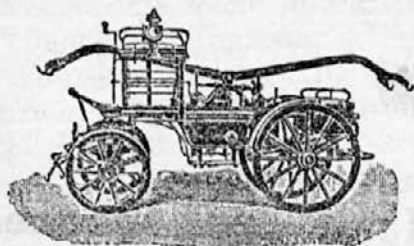
d. z o. j.

Ustanovljena 1820

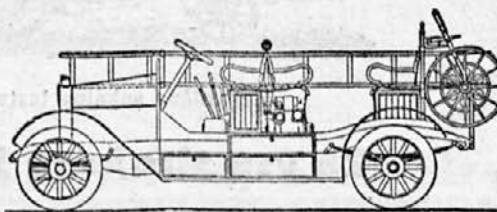
Praga - Smichov

Slatiňany pri Chrudinu

priporoča svoje prvovrstno najmodernejšo gasilsko orodje:

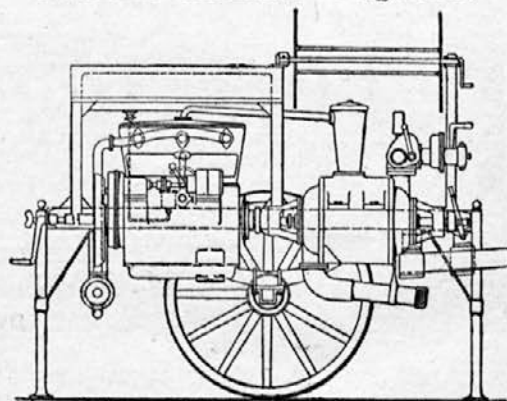
Predpisana četverokolna brizgalnica na vzmetih z enim ali dvema curkoma; močen pritisk vode

Avtomobilna brizgalnica

Prekonstrukcija starih brizgalnic za ročni in motorni pogon, po zmernih cenah.

Dvokolne snemalne brizgalnice.

Motorna dvokolna brizgalnica z batnim brzo-tekim črpalom za visoki pritisk

Dalje izdelujemo vse ostalo gasilsko orodje in potrebščine, kakor: Čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanske lestve najnovejše vrste. Delavne in slavnostne obleke, čepice in gasilske znake po najnižjih cenah. Vozove za škropljenje ulic, vozove za cevi in lestve. Telo- vadno orodje za šole in društva. Občinam in gasilnim društvom olajšani plačilni pogoji.

Postrežba točna.

Cene solidne.

Za vse stroje se jamči.

Ustanovljeno leta 1820.

Specijalna tovarna brizgalnic, sesalk, lestev, cevi in oprave
za gasilce, ekstinkterjev, avtomobilnih in motornih brizgalnic

GASILSKI ZAVODI B.

preje

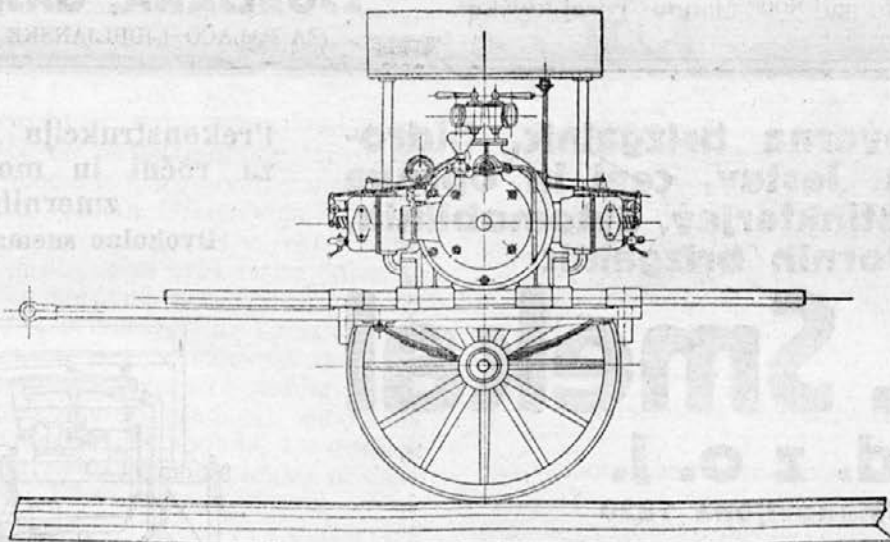
R. A. SMEKAL

Čechy pri Prostějovu na Moravskem
podružnica Maribor

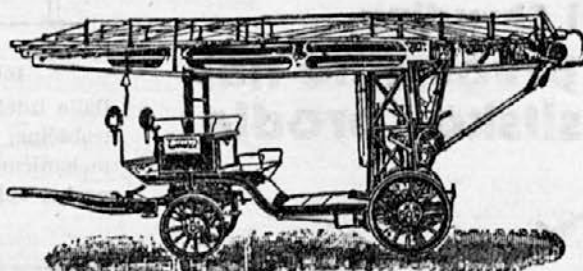
Tattenbachova 18

priporoča

svoje prvovrstno najmodernejše gasilsko orodje

Dvokolna snemalna motorna brizgalnica

Mehanična sukalna lestva.

Cene solidne.

Za vse stroje se jamči!

cene solidne.

Ustanovljeno leta 1820.

ENOTNA PRAVILA

za gasilna društva združena v „Jugoslov. gasilski zvezi Ljub-gasilsko zvezo Ljubljana“ ter za „Gasilske župe“, cena 2 Din s pošto pošt. več in PRAVILA za „Jugoslovansko s pošto poštino več.

so v zalogi

pri starešinstvu „Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana“

v Ljubljani.

SIEGEL & DRUG

D. Z. O. Z.

TKALNICA PLATNENEGA
IN BOMBAŽNEGA BLAGA

Nudi izborno blago za delavni gas. kroj.

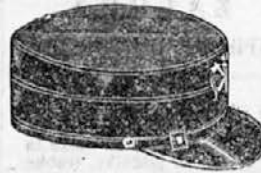
LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 31.

SVITAVY
(Č. S. R.)

WIEN

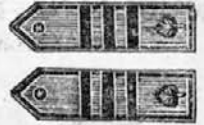
ELIGIJ EBER

LJUBLJANA

Kongresni trg št. 7

krznarstvo in naj-
večja izdelovalnica
v Jugoslaviji.

Vsa gasilna društva si usojam vljudno
opozoriti na svojo veliko zalogo

ČEPIC IN NARAMNIC ZA GASILCE

bodisi za šarže ali moštvo in prosim, da v slučaju potrebe nika-
kor ne prezrete moje trdke, ker je to v Vašem lastnem interesu.

Največja izbira!

Najnižje cene!

Vse čepice se izdelujejo tudi po naročilu za najnižjo ceno

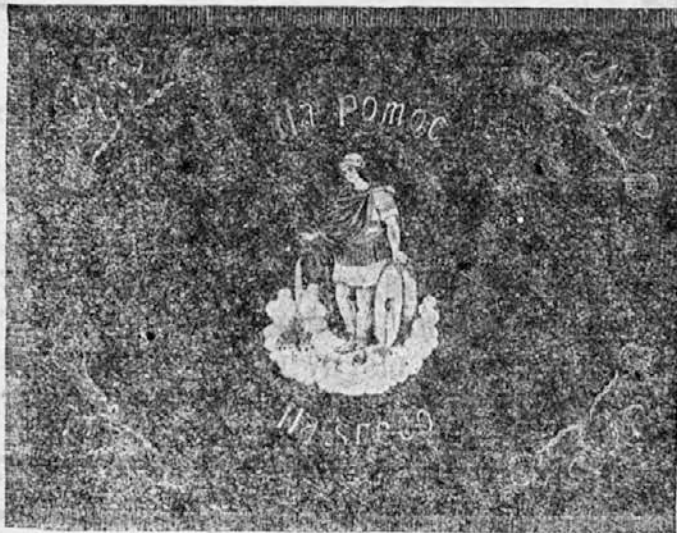
Z odličnim spoštovanjem

Eligij Eber.

„SAVA“

Opće osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu
ustanovljena od jugoslov. denarnih zavodov: Prva
hrvatska štedionica, Zagreb; Hrvatska eskomptna
banka, Zagreb; Srpska banka d. d. Zagreb; Jadran-
ska banka d. d. Beograd; Zemaljska banka d. d. Beo-
grad; Zemalj. banka za Bosnu i Herceg., Sarajevo;
je prevzela v kraljevini SHS elementarna zavarov-
vanja **občne zavarovalnice Assicurazioni
Generali v Trstu.**

Generalno zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani, Sv. Petra cesta 2
Posluje v vseh zavarovalnih strokah.

Vsem p. n. gasilnim društvom se priporoča za nabavo gasilskih zastav (praporov) v vsaki izdelavi. Na željo predloži vzorce, kakor tudi načrte franko-gratis. Na vse cenjene dopise in vprašanja daje točne informacije in odgovore. Zastave za prostovoljna gasilna društva na Igu, v Poljanah pri Toplicah, v Gaberju pri Celju, v Mežici, Hotedršici, Rajhenburgu, v Sodražici, Varaždinskih toplicah, na Bledu, v Rogaški Slatini, Šmarju pri Jelšah, Krašiču pri Jastrebarskem, Lokvah pri Delnicah, Daruvaru, Apatinu, v Grosupljem, Ladkovi vasi, Parabuču, Bački Palanki je izdelala, a zastave za prostovoljna gasilna društva v Ljubljani, Dardi in Oriovcu in za mnoga druga društva ima trenutno v delu znana trdka

J. Neškudla, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25.

A. KASSIG

LJUBLJANA, ŽIDOVSKA UL.
USTANOVLJENO 1880.

Izdelovanje čepic,
Z A L O G A
krojnih potrebščin

Priporoča vse krojne potrebščine za gasilce (po najnovejših predpisih J. G. Z.) kakor: čepice, gumbe, piščalke, naramke, znake za bluze in čepice, rdeče blago, vrvice za piščalke, trobke in rogove, lipove liste i. t. d.

NOVO! Nepremočljive, oblike obdržujoče čepice. Odlikujejo se po trpežnosti, lahkoti in eleganci.

Naramki vseh vrst, lastnega izdelka, fino izdelani in trpežni.

Podjetje je na novo moderno urejeno in povečano.

CENIK ZASTONJ

ŠTAMPILIJE,

pečate, pečatne etikete ter vsa v graversko stroko spadajoča dela izvršuje po zmernih cenah graverski zavod

SITAR & SVETEK,

LJUBLJANA,

Sv. Petra cesta 13 — Kongresni trg 4.

Pozor, gasilna društva!

Imam vedno v zalogi gasilske čepice, naramke, kakor vse druge potrebščine za gasilce.

Vse po najnižji ceni.

Se priporoča

FILIP BIZJAK,

krznar in izdelovatelj čepic.

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 6.

Posluje po celi Jugoslaviji. - Ustanovljena leta 1913.
Delniška glavica znaša 3,000.000 — Din v zlatu

„JUGOSLAVIJA“

splošna zavarovalna družba v Beogradu.

Ravnateljstvo za Slovenijo v Ljubljani.

sklepa:

1. požarna zavarovanja,
2. življenska zavarovanja,
3. nezgodna in jamstvena zavarovanja,
4. zavarovanja proti škodam vsled tatinskega vloma,
5. transportna zavarovanja,
6. zavarovanja proti škodam vsled razbitja stekla.

Največji tu delujoči zavod. - Družba je prevzela od „Graške vzajemne zavarovalnice“ in od zavarovalnih družb „Feniks“ (požarni oddelek) in „Franko-Hongroise“ ves njih kupčijski obsto v naši državi. - Najnižje tarife. Takojšnja izplačila škod.

Glasom naredbe ministrstva za vojsko in mornarico nadomeščajo police splošne zavarovalne družbe „JUGOSLAVIJE“ žensktvene kavelje za častnike.

Telefon 571. — Pisarna: Dunajska cesta 15. — Telefon 571.

UČITELJSKA TISKARNA

registrovana zadruga z omejeno zavezo

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA ULICA 6

priporoča svojo bogato zalogo vseh najnovejših

TISKOVIN

za učiteljstvo, šolska vodstva in šolske svete, kakor tudi za županstva in druge urade. Preskrbuje tudi šolske potrebščine in učila od najboljših tvrdk.

M. FRÖHLIH, CELJE,

KRALJA PETRA CESTA ŠTEV. 11.

KRZNARNICA IN ZALOGA KROJNIH (UNIFORM-SKIH) POTREBŠČIN, ZLASTI GASILSKIH ČEPIC, ZNAKOV, GUMBOV, PIŠČALK, TROBK, SEKIRIC, VRVIC, LIPOVIH LISTOV I. T. D. PO PREDPISIH „JUGOSLOV. GASILSKE ZVEZE LJUBLJANA“.

Pri zavarovanju predmetov proti požaru in pri življenskem zavarovanju, zavarovanju otroške dote in pogrebnih stroškov

vpoštevajte edino-le

VZAJEMNO ZAVAROVALNICO

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA št. 17,

ki Vam nudi najugodnejše pogoje.

Specijalist za gasilske čepice

kakor vse druge potrebščine za gasilce

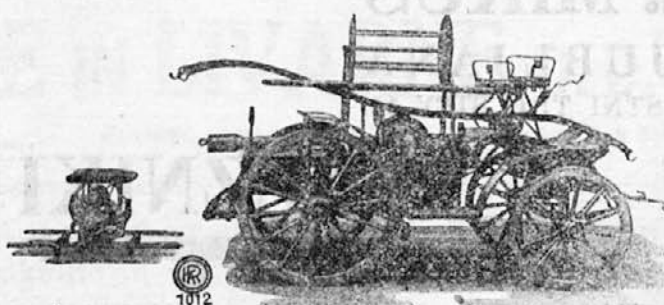
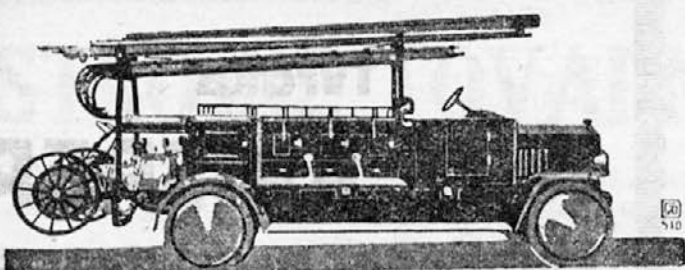
po najnižji ceni

dobavlja

Martin Orehovc,

odlikovan krznar in izdelovatelj čepic.

CELJE, Gosposka ul. št. 14.

Četverokolna normalna brizgalnica.

Avtobrizgalnica.

Tovarna za avtomobilne in
motorne brizgalnice, meha-
nične lestve, gasilske čolne

LOHNER-ROSENBAUER

WIEN, IX., Porzellangasse No. 2

Tovarna gasilnega orodja

K. ROSENBAUER, Linc ob Donavi.

Izdeluje motorne brizgalnice, dvokolne in četverokolne; dvokolne motorne brizgalnice kot priklopa na avtomobil, s pnevmatiko in krogliškim tekom koles, ročne dvokolne in četverokolne brizgalnice in lestve, mehanične, raztezalne, kljukaste; vsake vrste vozove za moštvo, za cevi in za polivanje cest; vse gasilske potrebščine, cevi in spojke. — Dopisi in naročila

Zastopstvo: Stjepan Javor, Zagreb, Pejačevićev trg
vhod Rokova ulica 2.

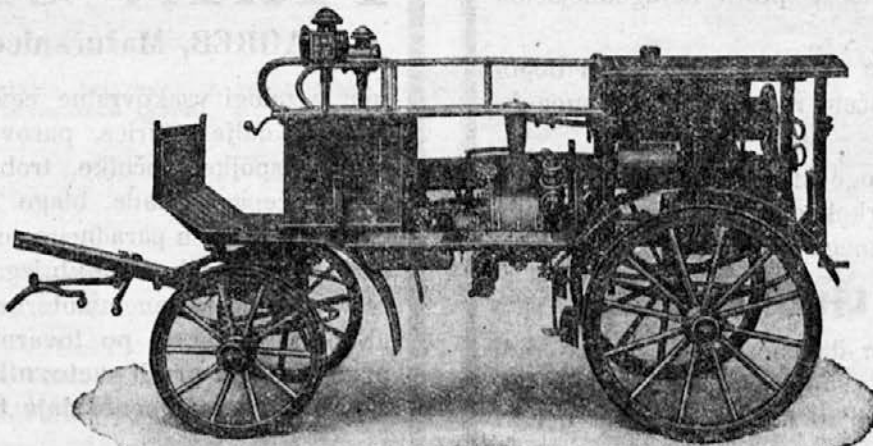
Naša deviza je:

Postrežba točna.

Gasilstvo zadovoljiti!

Cene zmerne.

Cevi: sesalne, spiralne in konopne (znamka E); čelade usnjate, medene, poniklane in črno lakirane; sekirice, pasove, čepice, naramke; gasilske znake in gumbe, svetiljke in blago za delavne in slavnostne kroje odpošlje takoj s pošto ali železnico:
JAVOR, Zagreb

Četverokolna bencinska brizgalnica.

Zastopstvo
tovaren:

Rosenbauer,
Linz ob Donavi in
Lohner-Rosenbauer
Wien

in trgovina z gasilnim
orodjem:

Stjepan Javor
Zagreb

Pejačevićev trg
vhod Rokova ulica 2.

L. MIKUŠ
LJUBLJANA
 MESTNI TRG ŠTEV. 15.

DEŽNIKI

NA MALO.

NA VELIKO.

USTANOVLJENO 1839.

Gasilna društva!

Preden kupite, oglejte si
 posebno močne

gasilske cevi vseh širokosti,

impregnirane in garantirane po naj-
 nižji ceni pri tvrdki

IVAN ADAMIČ,

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 31.
 — Telefon 441. — Maribor, Ve-
 trinjska ul. 20. — Kamnik, Šutna 4.

POZORI!

POZORI!

Tvrdka

ANT. KRISPER

Ljubljana, Mestni trg št. 21

priporoča cenj. občinstvu
 svojo bogato zalogo čevljev
NAJBOLJŠE kakovosti
 po znatno znižanih cenah.

TELEFON ŠT. 16 USTANOV. L. 1889. POŠT. ČEK. 10.533.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA.

Stanje vloženega denarja nad 260 milijonov
 dinarjev ali 1040 milijonov kron.

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi
 na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu
 obrestovanju.

Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogo-
 vorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče
 obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega
 računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje
 poleg lastnega hranilničnega premoženja še

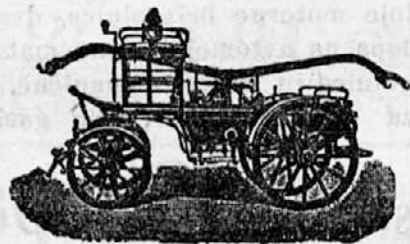
mesto Ljubljana

z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi
 tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih,
 župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke
 največ v naši hranilnici, ker je

denar tu popolnoma varen.

Prva zaloga gasilnega orodja

FRAN SAMSA,

ZAGREB, Mažuraničev trg šte. 18.

Ima v zalogi vsakovrstne cevi: konopne, gumijeve
 črpalne; dalje sekirice, pasove, gasilske znake, na-
 ramke, spojke, ročnike, trobke, piščalke, svetiljke,
 vrvce, čepice, čelade, blago za obleke; izdelovanje
 obleke iz drila in paradnega sukna; lestve: kljukaste,
 raztezalne in mehanične; brizgalnice: dvokolne, ročne,
 četverokolne, bencinmotorne, avtobrizgalnice in
 „Express“ aparate po tovarniški ceni. — Blago je
 prvovrstno iz prvih svetovnih tovarn in zajamčeno.

Cene primerne, daje tudi na obroke.

Priporoča se najtopljeje

FRAN SAMSA, nasledn. VILMA SAMSA

ZAGREB, Mažuraničev trg 18.

USTANOVljENO 1767.

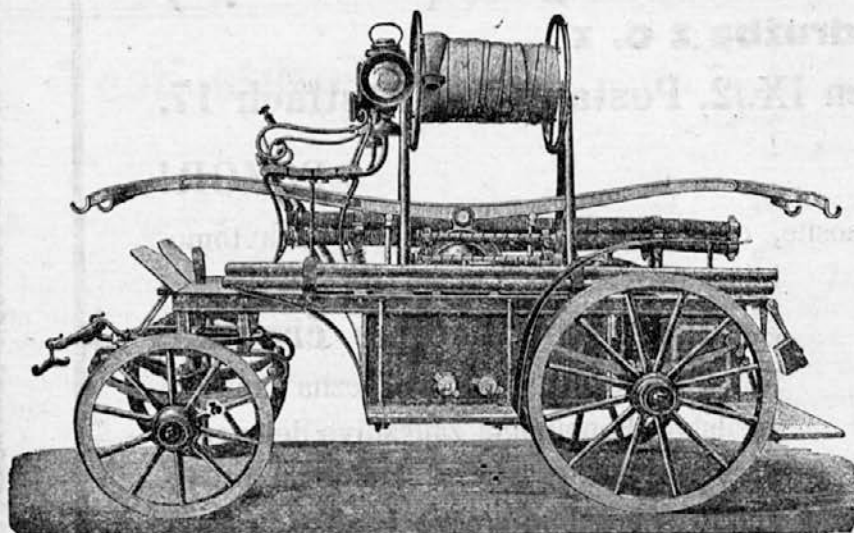
STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D.

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta 35.
Telefon št. 142 in 230.

Brzjavi: STIL.

Kovinski obrat: LJUBLJANA, Zvonarska ulica 5.
Telefon št. 9.

Priporočajo svoje najmodernejše, na podlagi večletnih preizkušenj izvršene brizgalnice vseh vrst, kakor: **Vozne** četverkolne in dvokolne; **snemalne** četverkolne in dvokolne; **prenosne** jednostavno in podvojeno brizgajoče. **Berglaste brizgalnice** z in brez vetrnika ter vse ostalo gasilsko orodje in potrebščine.

Vozna brizgalnica s patent. strojem, na peresih z dvema curkoma, močen pritisk vode.

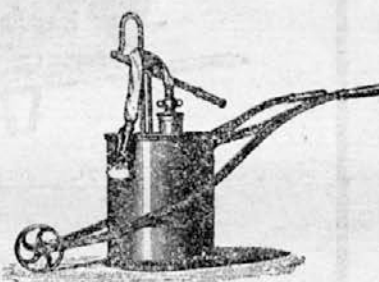
Dvokolna brizgalnica, podvojeno brizgajoča 180 — 200 ²/min.

Dvokolna brizgalnica, pripravna za gospodarske in tovarniške zavode.

Normalna spojka.

Vozna brentna točna brizgalnica, jednostavno brizgajoča.

Snemalna brizgalnica z dvema curkoma, v treh velikostih: od 200 — 355 ²/min.

Gobčnik.

Ročnik.

Vsakovrstno gasilsko orodje pri najsolidnejši garantirani izpeljavi kakor: normalne Metzove spojke, Rothove spojke, Knaustove spojke, ročnike in gobčnike najrazličnejših velikosti. Dobavljamo najsolidnejše izvršitve ter garantiramo za najboljšo Postrežba točna. Izdelavo. Cene zmerne.

Družba strojnih tovarn **UNION na Dunaju (Wien)**

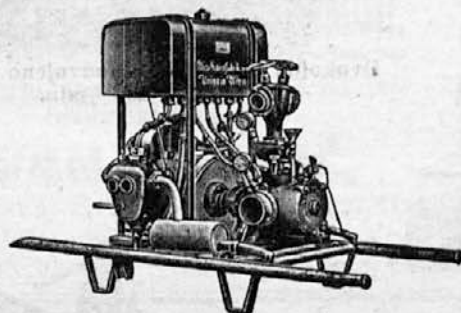
družba z o. z.

Naslov: Union, Wien IX./2, Postamt 71, Postfach 17.

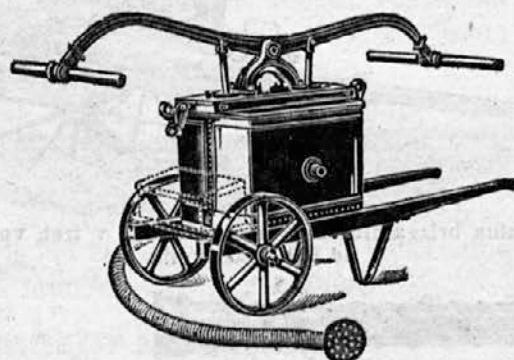
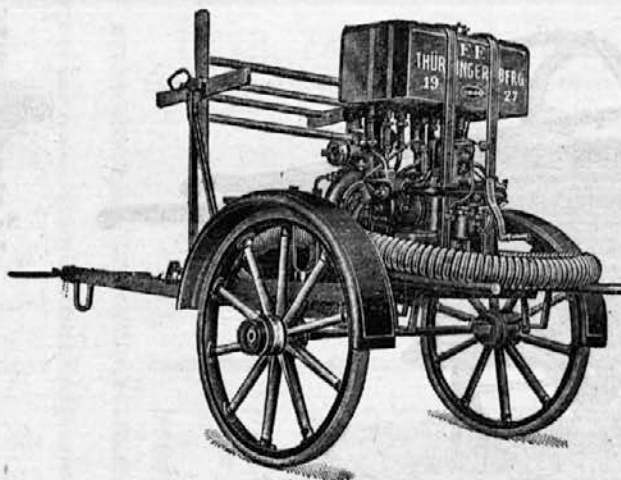
POZOR!

POZOR!

Naše motorne, pa če so nosne, dvokolne, četverkolne ali pa avtomobilne brizgalnice, imajo patentirane **samosesalne krožne črpalke.** Nekaj najpopolnejšega, kar pozna današnje gasilstvo. Popolnoma zanesljivo delovanje. Brez posebne oskrbe, kakor je to pri izdelkih s posebno zračno črpalke.

Naše dvokolne in četverkolne ročne brizgalnice so ravnotako najmodernejše sestave in razširjene so po celem svetu.

Dobavljamo tudi gasilske lestve, gasilske cevi, gasilsko opravo, kakor tudi gasilčevo opremo.

Na zahtevo rade volje postrežemo s ponudbami.